

Fast politics eta astigar errea

Rosa Maria Martin Sabaris
EHU-KO IRAKASLEA

Nahi nuke udazkeneko astigarrak dituen kolore zoragarriari buruz idatzi, hil zaigun lagunak utzi duen hutsuneaz, eskolara lehen aldiz joan den umearen begirada urtuaz. Horretaz nahi nuke idatzi. Baina ezin dut.

Ezin dut albo batera begiratu edo gertatzen ari denaren aurrean isilik geratu.

Egunkarietako azalek eta albistegietako tituluak agindu didate premiazkoa dela beste gai bati buruz idaztea. Manatu diete politikariari nola, noiz, zenbat eta zenbatero hitz egin behar duten. Aldiro botoa emateko eskubidea duen ikus-entzule edo irakurle huts bilakatu nahi naute. Telebistako zuzeneko emanaldiek kutsatu egin dute politika. Bideo-politikak irentsi egin du plazako hitzaldi luzea.

Fast politics. Epe laburrekoa. Mehatxatutako epeak. Uneko erabakiak. Bat-bateko erreakzioak. Zuzeneko okerrak. Ondo dakite komunikabideek gure arreta erakartzeko ez dagoela betiko narrazioak bezalakorik: hasiera-klimaxa-amaiera, pertsonaia onak eta txarrak, ekintza, suspensea, tentsioa.

Errusiar erruleta. Arma bi. Batean, aldebarreko independentzia aldarrikapena. Bestean, 155 zembakia daraman txeke zuria. Bi gizon elkarri begira. Eskua lehenago norik mugituko zain. Ikuskizuna luzatze aldera, dena epeka. Dena hordagoka.

Fast thinking. Pentsamendu azkarra. Arina. Berehalako iritzia, interpretazioa, balorazioa.

Gaixoa hiltzear oraindik eta autopsia dagoeneko eginda. Egia-ostea baino, egia-aurrea. Bitartean, aditurik adituenak hitz eta pitz etengabeen telebistan, irratian... Análisi politiko zorrotzak, goi-mailako azterketak telebista edo irratsaio baten neurrian. Nahierara.

Eta komunikabideen logikak maite nuen politika gaiztotu egin duela idatzi behar nuenean, plast! Gobernu bateko ministroen kontseiluko politikariak maite dudak komunikazioa askatzea erabaki dute: ikus-entzunezko hedabide publikoetan "informazio egiazkoa, objektiboa eta orekatua" bermatuko dute, baita "pluraltasun politiko, soziala eta kulturala" ere. Alajaina, bazen garaia! Publikoetan zein pribatueta...

Ziztu bizian agertu dira han eta hemen horrelako asmoaren aurkako salaketak: kazetariak, erreportariak, albistegietako kontseiluak... Orduantxe esnatu naiz. Nola liteke kazetariak egiazko informazio objektibo eta orekatuaren aurka agertzea? Hitz eder horien atzean mehatxu iluna ulertu dute biek ala biek, politikariak eta komunikatzaileak, ondo ulertu ere. Mintzoaren azpiko esangura, hitzen azpisugea xuxurlari. Zertarako idatzi, zertarako irakurri, zertarako hitz egin, berbaren balioa betirako galdutzat ematen badugu? Hasierako asmora itzuli naiz amaieran. Astigarrari so egin diot berrero. Ez du jada kolorerik. Suteak kiskalita, edo haize beltzak izoztuta, ez dakit. Hori udazken honetako haize zakarrak utzi duena. ■

Fakeak

Leire Narbaiza Arizmendi
IRAKASLEA
@txargain

Argazki bat ikusi dut Twitterren: Bilboko udaletxe aurrea jendez lepo, baita zubia ere. Idatzita du euskaldunon protesta dela 155. artikulua aplikatzearen kontra. Baina erreturako jende oldean kolore bat nagusitzen da, gorria. Bitxia. Era berean, egun horretan eguraldi trista egin zuen. Fotoan, oster, eguzkitsu dago. *Fakea* da, faltsutze bat, alegia. Argitu digute Athleticen ospakizun batekoa dela.

Halako asko zabaltzen dira sare sozialetan, borondate txarrez ia beti. Manipulazio galanta, erraz irensten duguna, astirik hartzen ez dugulako jatorria non duen ziurtatzen. Ia beti, *datsegit* batek, edota *bertxioek* askoz gehiago arduratzen

gaituztelako. Azkar klikatu, ahalik eta gehien zabal dadin.

Sare sozialek informazioa kontsumitzeko modu hau ere bultzatzen dute. Dena bizkor, dena bat-batean, arin eta atsedean barik. Ez dago astirik ezer berresteko, informazio kopurua, osotara, irentsi ezina delako.

Engainatu egiten gaituzte. Edo, hobe esanda, engaina errazak garenez, esku-eskura jartzen diegu aukera faltsutzaile hauei. Baina benetako galdera da zergatik argitaratzen dituzten iruzurgileek *fakeak*: loriazko 15 minutuak izateko. Nartzisismoak besterik ezin du azaldu erridikulu hau. ■